

kmalu na lastnih tleh utrdili, zlasti, če se za deželni zbor razpišejo nove volitve; štajerski in koruški Slovenci dobimo tako zaslombe. — Tiroleci se močno veselijo Arlske železnice, katero začnejo kmalu graditi. — V državnem zboru je dolgotrajna razprava o proračunu končana: stroški so nastavljeni na 423 milijonov, dohodki na 398 milijonov, zmanjkalo bo 25 milj., ki se bodo pokrili z novim dolgom. To je žalostno za mirne čase. Kaj še le bo, če pokne vojska? Naši konservativno-narodni poslanci so v marsičem vsaj pot nadelali, da utegne kedaj boljše biti; voza iz muže celo potegniti, kamor so ga liberalci zavlekli, to ni mogoče, dokler ne potrebuje liberalcev iz ministerstva in konservativcev v gosposkeji zbornici ne spravijo v večino. Govorilo je se mnogo, obetalo tudi, n. pr. minister Falkenhayn je obečal v celjskem in slov. graškem glavarstvu 10.000 hektar goličave pogozditi. Za celjsko cink-fabriko je zopet dovoljenih 50.000 fl. stroškov, čeravno vrže komaj 25.000 fl. dohodka. Dalje so poslanci ministrom predložili celo kopo želja in pritožeb! Liberalci so v velikem posestvu v gorju Avstriji 3 svoje kandidate stišali v državni zbor, ker so 27 mestjanov, ki skup plačujejo 97 kr. „gruntne“ dače, vpisali velikim posestnikom ali grajščakom. Naša narodno-konservativna večina je pa takšno volitev kot neveljavno proglasila s 163 proti 159 glasom. Na to so 3 liberalci Dehne, Handel in stari kričač dr. Gross jezni se pobrisali iz zbornice. Liberalci se jeze penijo, vedoč, da pri novi volitvi zmagajo konservativci in tako pridobi naša večina 3 glase. — Zakon o vojaški taksi je sprejet, jednako tudi o nagodbi zastran srbskih železnic. O binkoštih dobi državni zbor svoj odpust. — Na Ogerskem kažejo se nasledki liberalnega magjarskega gospodstva vedno žalostneje; država je zadolžena, posestniki preobdačeni, narodi nezadovoljni; mnogo Slovakov in Srbov zapušča deželo. V Požunu bil je enoglasno izvoljen za poslanca baron Sennyi. Pravijo, da bo on kedaj naslednik Tiszajev. — Tisti okrajni glavar v Travniku v Bosni, ki je mohamedanom prepovedal, pokristijaniti se, bil je odstavljen.

Vnanje države. Črnogorci so na mejo pri Podgorici nastavili 12.000 mož, da s kroglijami poškrbijo Albance, ako bi se tem napadati izljubilo. Albanci sami se pa baje mislijo tudi od Turčije odcepiti, neodvisno kraljestvo osnovati ter italijanskega princa kraljevat pozvati. V Dulecinu izbar kavajo italijanske ladije ogromno streliva za Albance. Angleži celo reč podpirajo in strežejo turškega sultana v Azijo potisniti; sploh Turkom v Evropi se bliža zadnja ura. Bolgari, Srbi in Grki dobodo največ. — Ruski car je ministra Tolstoja odstavil; to pomeni, da bode se Poljakom in katoličanom sploh ondi začelo boljše goditi. — Rumunija bo kmalu proglašena kot kraljestvo. — Bismarck je v državnem zboru grdo ropotal zoper poslance, ker mu povsod ne pritrjuje; toda opravil

ni nič; poslanci so mu zopet par predlogov odbili: na to je bil zbor sklenjen. — Ožino Panamaško v Ameriki začeli so prekapati, da bodo ladije po kanalu plavale iz Atlantiškega v Veliko morje. Kanal bo v 5 letih izkopen in bode stal blizu 250 milijonov goldinarjev.

Za poduk in kratek čas.

Slovani ob nemškeje meji.

V. Propad moravske države in izdajalno hlapčevanje Čehov zakrivilo je, da so nemški cesarji in jihovi mejni grofi in vojvode severne Slovane v teku nekaterih stoletij zaporedoma poklali, izginali, podjarmili in ponemčili. Najnevarnejši sovražnik tej zapuščenjej veji slovanske lipe bil je saksonsko-nemški cesar Henrik I. od l. 919—936. On je konečno potisnil Slovane čez Zalo in Labo utrdivši si pridobljena tla s številnimi gradi in mesti, kamor je globoko iz Nemčije prignal vsakojake sodrge: rokomavhov, tatov in razbojnikov, večjidel samih ničvrednih, a predrznih in srčnih ljudij. Domačine nemške pleniti jim je ostro prepovedal, ali na Slovane naj planejo, kedar koli in kolikorkrat se jim izljubi. Slovani ondi tega zabraniti niso mogli. Bili so uže preslabi v to svrhu, da bi naskočili in zdrobili na slovanskih tleh jim pozidana nova nemška mesta: Goslar, Quedlinburg, Merzeburg itd. Te pokrajine bile so uže zgubljene. Sedaj udari Henrik I. l. 928 tudi čez reko Labo. Sred hude zime privihra po ledu pred Branibor in se ga polasti. Potem kresne po sosednih Glomačih, jim raznese glavno mesto Jāno; moške pobije do zadnjega, ženske in otroke pa proda v sužnost Magjarom, kjer se jim je godilo hujše, nego li v kakšni drugi sužnosti. Glomače je tako do dobra iztrebil, da o njih poznej ničesar in nikder več ne beremo. Na njihovej zemlji pa so Nemci pozidali trdnjavo Mizno ali Meissen. Vedno dalje grabili so Nemci sedaj po slovanskih deželah med Labo in Odaro, zlasti dva saksonska mejna grofa Bernhard in Thiemar. V najhujši nesreči preme Slovane obupnost in jeza. L. 929 privrela jih je k Lenčinskemu jezeru blizu denešnjega Potzdama neznanska množica; boj je pa zopet nesrečen; tedanji pisatelj pravijo, da je palo nad 100.000 slovanskih junakov. Pobitka pred Lenčinom l. 929. bila je smrtni udarec vsem severnim Slovanom. Borili se so, kakor levi, toda večjidel nesložni, v malih trumah, skoraj vsak okraj le za se. To je bila njihova največja nesreča. Hudourniku podobno drli so Nemci naprej. Najhujši izmed njih bil je zvijaški in krvolačni Geron. Nekokrat povabi 30 slovanskih glavarjev, da bi se pogovarjal z njimi o miru, a pri obedu jih da ta „nemški kristijan“ zavratno napasti in zaklati. V svoji srčni bolečini zgrabi sedaj poslednji slovanski mož za meč. Srd in navdušenost sta bila tolika, da se celo grozoviti Geron ni mogel Slovanom sam več

ubranjevati. Videti je bilo, kakor bi hotela sreča Slovanom iz nova posijati. Prodrli so čez saksonske meje in tam s polno mero povrnili, kar se jim je doma britkega in žalega storilo. Toda nemškemu narodu je takrat cesarjeval mogočni Oton I. Ravnokar je pobil Magjare na leškem polji pred Augsburgom, ko mu dojde glas iz Saksonskega, naj hiti Geronu v pomoč. Sila naznanila je se tolika, da se vojska po magjarskeji zmagi še niti oddehniti ni smela. Takoj jo je Oton odvedel nad Turinski gozd ter je Slovane po krvavih bitkah potrl in potisnil nazaj čez Labo l. 955. Kmalu so Nemci vdrli zopet čez Labo in do l. 996. polabske Slovane za vselej podjarmili. Kajti upor l. 983. ko so nemška mesta in škofijske sedeže Branibor, Havelberg, Hamburg zdrobili in požgali, bil je ob konci vendar brezuspešen in l. 996. bili so Slovani zadnji — nesrečni boj ob Labi.

Sedaj so prišli Obotričanje na vrsto, stanujoči ob Baltiškem morji med Travo in Odaro. Mistevojev sin uvidevši, kako Nemci s pomočjo krščanstva prodirajo, skušal je svoje rojake pokristijaniti. Dal se je torej v Lüneburgu krstiti na ime: Gottschalk ter je Obotričane goreče vabil pa tudi silil, da bi se pokristijanili. Zoper njega se vzdigne skoraj ves narod pod vodstvom Krupe, ki ubije Gottschalka in 60 duhovnikov l. 1066. Toda naposled je venderle politika Gottschalkova obveljala. Njegov sin Henrik je vzel Krupovo vdovo za ženo ter več časa srečno vladaril; še Pomorjane in Brezničane si je podvrigel. Ko bi se njegovi nasledniki bili s sosednimi Poljaci združili in s temi še Čehovje potegnili, rešili bi bili sebe narodnega pogina. Ohranili bi bili svojo narodnost v državi raztezajočej se od Labe in českega gozda do ruske meje. Takšno državo hotel je res osnovati poljski vojvoda Boleslav hrabri. Ko je namreč nemški vojvoda Henrik lev Obotričane v Meklenburškem premagal in braniborski nemški grof Albreht medved prodril do Odare, prestrašilo je to pogumni slovanski narod poljski, stanujoči od Odare proti izhodu ob Visli. Uže vojvoda Mječislav je to nevarnost zaslutil ter si je skušal pridobiti zaveznikov. Prosil in dobil je českega vojvode Boleslava hčer, pridno katoliško Dobrovo za ženo, ki je veliko pripomogla, da je poljski narod še den denešnjji vrlo katoliški. Dala je tudi Poljskej v svojem sinu, Boleslavu hrabrem, veleslavnega junaka in vladarja. Boleslav je hotel severnim Slovanom biti to, kar je bil Slovincem Samo, kar Moravljanom Svetopolk. Žali Bog, da je ta tretji poskus Slovane ob nemškeji meji ohraniti, se razbil jednako, kakor prej — na neslogi slovanskeji. Poslal je zanesljivih mož k Čehom, Šlezom, Pomorjanom, Porusom in Lužičanom. Vsem tem nemškim hlapcem obljubil je, da bodo zopet svobodni in nemškega davka prosti, ako ž njim potegnejo. Tako je pričel boj l. 998. Dolgo je hodila sreča za njim. Bilo je skoraj gotovo, da ostane Laba slovanska reka, ko se mu izneveri

česki knez prestopivši zopet v nemški tabor. Za Čehi potegnili so tudi Lužičanje in tako je Boleslav boj pretrgal l. 1004. hoteč dočakati boljše prilike. Ta mu je došla potem, ko je izdajice Lužičane kaznoval in upokoril ter prodril z vojsko do Labe. Sedaj pričel je se 4letni boj proti nemškemu cesarju Henriku II. Slovanska reč je pa onemogla, ker je magjarski kralj Štefan I. pomagal Nemcem. Štiri leta poznej je nemški cesar vse sosede naščuval zoper Poljake, namreč: Čeha, Lužičane, Poruse, Ruse in Magjare. Cesar sam je z nemško vojsko drl v Šlezijo. Toda hrabri Boleslav je vse napade odbil, nemško vojsko pa iz Šlezije potisnil nazaj. Boleslav je naposled upoznal, da mu ni mogoče zapadnih Slovanov rešiti, in ponudil mir Nemcem, ki so privolili l. 1018. Tako je zadnji up Slovanom ob nemškeji meji zginit. Pričelo je se nemoteno njih ponemčenje in iztrebljenje. Kako? To bodo naslednji sestavki razlagali.

Smešničar 20. Mimo drvarjev prilezejo „švercarji“ s krošnjami, nadetimi s prepovedanim tobakom. Vprašajo drvarje: če so kaj žandarjev videli? Rečejo, da niso videli nebenega. Kmalu potem prilomastijo pa res žandarji, se ustavijo in vprašajo drvarje, če so videli kaj „švercarjev“ mimo iti? Na to se zreži eden izmed bolj robotih drvarjev: kaj vprašujete toliko drug za drugega, skupaj bi hodili in ne trebalo bi pozvedavanja!

Razne stvari.

(Telegram iz Ptuj): „Za okrajni zastop izvoljeni v velikem posestvu: Alekšič, Gregorič, Kocuvan, Ploj, Rajč, Rajšp, Škrabar, Terstenjak, Vojsk, Žitek.“ Slava!

(Naš državni poslanec g. dr. Vošnjak) vabi slovenske volilce k shodu, ki bode binkoštni ponedeljek pri sv. Juriji na južni železnici ob 3. uri popoldne. Naj se volilci tega shoda obilno udeležé. G. poslanec bode poročal o delovanji državnega zbora in slovenskih državnih poslancev.

(Vas Dobrovo) sred gornjega Dravskega polja v mariborskem okraji so ničredneži dne 7. maja t. l. užgali. Pogorelo je 30 hiš, le dve ste ostali. Pogoreli so vsi zavarovani razven dveh. Goreti začelo je pri An. Spuraji. Škode je 54.000 fl.

(Spielfeldski most čez Muro) je toliko popravljen, da zopet vozijo po njem.

(Cigani) so pri sv. Janži arveškega okraja županu podkopali hram, predrli sobin pod, vlezli in odnesli puške, srebrnino, perilo in obleko.

(Žejni tatje) so pri g. Šunku pri sv. Petru pod Mariborom vlomili v klet, nekaj vina ukradli, še več pa razlili ter na dveri zapisali: g. Šunko, skrbite za „cug“, da bodedo leži vino vlačli iz sodov pa nič razlivali.

(Zavoljo dolžne dače) proda davkarija na tretji posilni dražbi Franc Cvikelnovo posestvo v Vitanji, cenjeno 7105 fl.